

Skriftlig innspill til kunstmeldingen med frist 1. februar 2019 fra Panta Rei Danstheater:

Hvem er vi

Panta Rei Danstheater (PRD) er et dansekompani med base i Oslo. Kompaniets signatur er forestillinger av høy kunstnerisk kvalitet som engasjerer på ulike plan og er tilgjengelige for et bredt publikum. Samtidig er PRD blant Norges ledende kompanier for undervisning i kreativ dans for barn og unge.

Panta Rei Danstheater har blitt et av dansekompaniene i Norge med størst publikumsbredde. I 2017 hadde PRD totalt 214 forestillinger og 24.370 publikummere. Kompaniet holdt 267 verksteder med 12.827 deltakere.

1. Hvordan kunstnere kan øke inntekter fra kunstnerisk virke?

Først ønsker vi å presisere at arbeidet med kunstmeldingen burde stille andre eller flere spørsmål til kunstnerne for å sikre en melding der målet er å gi hele befolkningen lik tilgang til kunst og kultur. Å rette kunsten mot profitt og økt økonomisk uavhengighet vil kunne bidra til at kunsten blir forbeholdt de få som har råd til å betale for den. Kunsten skal kunne være en samfunnskritisk stemme og representere folket. Likevel kan man diskutere punktene under i tråd med ovennevnte spørsmål:

- Økt fokus på hvordan publikumsbyggende tiltak kan bidra positivt for kunsten er viktig. Panta Rei Danstheater har som hovedfokus å skape god kunst for et bredt publikum. I tillegg har kompaniet fokus på hvordan skape et større eierforhold til dansekunsten hos flere. Prosjektene vi gjennomfører skaper et større publikum for dans. Likevel er det viktig å presisere at dette er et arbeid som vil ta tid og må sees i et langsiktig og flerårig perspektiv. Dansekunstens historie i Norge er relativt kort, og det vil ta tid å skape et tilstrekkelig eierforhold til dans slik at det er mulig å turnere og vise forestillinger med mål om økonomisk overskudd. Dette er med mindre forestillingene er knyttet til sjangere som vurderes som ren underholdning slik som musikaler, kabareter eller som en del av pop-kulturen. Støtteordninger som gir kunstnere et insitament til å drive med publikumsbyggende tiltak, er viktig. Det er også viktig at disse prosjektene kan og bør ha en kunstnerisk inngang. Kunstnere

bør oppfordres til å tenke på mulige innganger til publikumsbygging fra eget kunstnerisk ståsted.

- Et videre arbeid med å synliggjøre kunstens muligheter i samspill med næringslivet slik at mulighetsrommet blir klart og tydelig for begge parter, er viktig. Dette er knyttet til en holdningsendring hos både kunstnere og næringsliv. Hvis kunstnere skal tjene penger på kunst, kan ikke et større betalende publikum alene svare på utfordringen om levedyktighet ut over eksisterende støtteordninger. Det er også viktig at næringslivet ser verdien av å støtte og samarbeide med kunst og kulturlivet i Norge. Som eksempel på hvordan dette fungerer godt i andre land, skal Panta Rei Danseteater turnere Hong Kong høsten 2019. Der vil halvparten av forestillingene tilbys som matineer lagt til tider når næringslivet har lunsj. Bedrifter legger spesielt til rette for at sine ansatte kan komme og se forestillingene i samarbeid med scenen ArtistTree. ArtistTree finansieres av næringslivet. Private aktører som finansierer ArtistTree vurderer det slik at samarbeidet med scenen øker livskvaliteten til de ansatte og dermed sikrer god helse som igjen bidrar positivt i bedriftenes virke. Samarbeidet er også renommé-byggende for de private virksomhetene rundt ArtistTree. Hverken ArtistTree eller deres økonomiske bidragsytere i næringslivet regner med at billettinntektene skal dekke kostnadene med gjestespillene fra Norge, men anser verdiskapingen på andre plan til å være så store og positive at det er verdt investeringen. Promotering av lignende holdninger i det norske næringslivet må til om kunstnere skal kunne leve av kunsten sin i den utstrekning som dagens regjering ser ut til å ønske det. Det er viktig at ikke næringslivet i dette arbeidet ser på seg selv som kuratorer, men sikrer kunstnerisk frihet i samspill med kunstnerne.

2. Hvordan statlige tiltak fungerer for dagens kunstnerpraksis og hvordan de kan gjøres enklere og lettere tilgjengelig?

- Panta Rei Danseteater søker stort sett støtte fra Kulturrådet. Støtteordningene for fri scenekunst er godt drevet med en administrasjon som er imøtekommende og tilgjengelig for møter. Det vi mener mangler er støtteordninger som sikrer langsiktighet i det frie feltet. Midler som sikrer drift og administrasjon med et mål om profesjonelle og godt drevne organisasjoner mangler. Basisfinansieringen har vært vellykket, men mangler muligheten til å sikre virksomheter som enten ikke anses som «nyskapende» nok eller har

eksistert i så lang tid at andre og nye krefter tilgodesees i tråd med et rettferdighetsprinsipp. Ved å etablere støtteordninger som sikrer profesjonalisering av det frie feltet med et mål om langsiktighet vil samfunnet nyte godt av yrkesaktive fagfolk med et mulighetsrom til å sikre kunnskapsoverføring fra et innovativt og kostnadseffektivt felt samt gi innspill til departement og annet byråkrati hva gjelder kunstnere og kunstfeltet i sin helhet.

- Hovedutfordringen for det frie feltet er mengden tid som går med til søknadsskriving for å kunne sikre et utøvende arbeid man i utgangspunktet er godt kvalifisert til å gjøre. Det er p.t. ikke mulig å se for seg et virke innen det frie feltet uten å bruke mye tid på søknader. Likevel tror vi det er mulig å redusere antall søknader hvis man tenker annerledes rundt langsiktighet der virksomheter som gjennom flere år har vist seg levedyktige både kunstnerisk og administrativt støttes gjennom driftsmidler. Som eksempel kan man se til Canada og finansieringsordningene de har for dans. De har en trinnvis løsning for langsiktig finansiering der kompaniene/kunstnerne må vise til levedyktige virksomheter hvor ikke kunstutøvelsen alene er parameter for støtte.
- I dag er Panta Rei Danseteaters virksomhet i store trekk finansiert gjennom midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Kompaniet driver utstrakt produksjons- og turnévirksomhet i tillegg til publikumsbyggende prosjekter og et talentutviklingsprogram. En slik helhetstenkning rundt kunstnerisk virke fins det pr i dag ikke støtteordninger for. Hvis regjeringen ønsker å se kunstfeltet videreutvikle seg til et mer levedyktig felt forbi eksisterende støtteordninger må slik helhetlig tenkning sammen med innovasjon belønnes. I dag er virkeligheten den at vi tvert i mot «straffes» for en slik helhetlig tenkning grunnet den siloorganisering som støtteordningene medfører.

Panta Rei Danseteater har samarbeidet med en rekke etablerte institusjoner. Vi har sett flere eksempler på at slike institusjoner i større grad blir belønnet av bevilgende myndigheter for den innovasjonen *vi som frittstående dansekompani* har tilført institusjonen gjennom samarbeidet. Det er selvfølgelig flott at institusjonene ser verdien av innovasjonen og samarbeid med det frie dansefeltet, men det framstår som urimelig at ikke også vi som har stått for innovasjonen, tilgodeses økonomisk. Et slikt resultat av hardt arbeid gir ikke inspirasjon til ytterligere innovasjon. Følgelig blir vårt råd å

endre strukturene i både de statlige og regionale støtteordningene slik at det frie feltet i større grad likestilles med institusjonene og slik sikrer et sunt og levedyktig norsk scenekunsthverv der virksomheter som bidrar til innovasjon belønnes og anerkjennes.

3. Hvordan og i hvilken grad kunstnere bidrar til samfunnsutviklingen?

Georg Brandes skrev i sin tid at kunstens hovedformål var å opplyse folket gjennom å sette forhold i egen samtid under debatt. Kunsten skulle ikke bare opplyse, men bidra til å forandre samfunnet til det bedre. Mange kunstnere gjennomfører sitt kunstneriske virke nettopp med dette som mål. Slik sett ligger det i kunstens natur å bidra til positiv samfunnsutvikling. Mer konkret mener vi at kunsten og kunstnere i dag bidrar til samfunnsutvikling på følgende måter:

- Kunsten skaper et felles rom for opplevelse og innsikt. Kunsten skaper flere, innovative og kreative synsvinkler inn i egen samtid og fremtid og kan slik sikre et samfunn med en energi til positiv endring.
- Kunsten har en samlende kraft som kan hjelpe mange til å se forbi det individuelt egennyttige og skape en felles opplevelse og refleksjon. Kunstutøvelse og kunstproduksjon må således anerkjennes som verdiskaping, en verdiskaping som ikke skal telles i kroner og øre, men som gir en verden verdt å leve i -intet mindre.
- Panta Rei bidrar til samfunnsutviklingen gjennom forestillinger, turnéer, verksteder, danse- og andre kunstprosjekter i lokalmiljøer der vi turnerer, talentutvikling, seminarer og konferanser. Forestillingene har ofte et tema som skal berike mottageren som for eksempel «Make Me Dance». Etter å ha sett denne produksjonen sa journalist Mari Johnsen Viksengen: "Dette stykket er ikke bare om dans som lidenskap, men også om hvordan hvilken som helst lidenskap er viktig for å gi livet mening." Verkstedene og prosjektene vi gjennomfører i lokalmiljøene under turne (både i inn- og utland) skaper et fellesskap som både resulterer i nye mellommenneskelige relasjoner, setter menneskeverd på dagsorden og sikrer et større eierforhold til dans hos flere. I 2017 ble PRD nominert til Norsk Publikumsutvikling sin pris i to kategorier for prosjektet TILT. I seminarer og konferanser bidrar vi med refleksjoner rundt viktige samfunnstema som kunsten berører. Talentutviklingen bidrar til å gjøre flere dansekunstnere levedyktige i et svært konkurranseutsatt yrke. Talentutviklingen setter fokus på kunstutvikling. I tillegg skal programmet øke

kompetansen til deltagerne både med hensyn til publikumsutvikling, administrasjon, økonomistyring, ledelse og endringsledelse der målet er å synliggjøre områder som gjør deltagerne i stand til å bli overlevelsesdyktige innen eget kunstfelt.

4. Hvordan styrke entreprenørskapskompetansen, rammevilkårene og de sosiale rettighetene for selvstendig næringsdrivende kunstnere?

Vi mener at talentprogrammet TILT Grow som Panta Rei gjennomfører, nettopp er et eksempel på hvordan vi kan styrke entreprenørskapskompetansen og rammevilkårene for kunstnere. Programmet fokuserer på å synliggjøre mulighetsrommet til dansekunstnerne og deres yrkesutøvelse forbi «scenekanten» der kunstprosjekter og publikumsutvikling spiller en viktig rolle.

Videre er det viktig å sikre langsiktighet i det frie feltet og gi de som er arbeids- og oppdragsgivere, større handlingsrom som gode og profesjonelle tilretteleggere for god kunstutøvelse. Langsiktighet vil også muliggjøre et sunt profesjonelt kunstmiljø der de sosiale rettighetene er godt ivaretatt hos alle involverte.